

Br. 1465

**DR. ŽARKO MILETIĆ (NIŠ):**



**SERVITUTNA PRAVA  
BIVŠIH VOJNO-KRAJIŠKIH KOMUNITETA  
U DRŽAVNIM ŠUMAMA**

**(LES DROITS DES ANCIENNES COMMUNAUTÉS DES CONFINS  
MILITAIRES SUR LES FORÊTS DOMANIALES)**



**ZAGREB 1933**

**NADBISKUPSKA TISKARA U ZAGREBU**



## Uvod.

Postanak, razvoj i bitnost servitutnih prava bivših vojno-krajiških komuniteta u državnim šumama tamno je i neproučeno pitanje. Poznato je, ali većinom nedovoljno, samo najužem krugu zainteresovanih kao i onih, koji su se u svom službenom radu njime bavili. Baveći se svojevremeno kao taksator kod Direkcije šuma u Zagrebu duže vremena ovim pitanjem, imao sam prilike da dublje zađem u bitnost ovih prava. Da bi stoga doprineo opštem poznavanju i objašnjenju jednog zanimivog šumarsko-političkog pitanja, koje je uz to i deo naše šumarske i kulturne istorije, odlučih da otarem prašinu sa ovih dokumenata i da ova stara, gotovo zaboravljena prava iznesem pred javnost i na taj ih način otkinem od zaboravi.

Ma da su ova prava užega, gotovo lokalnog značenja, to ipak kao jedna neispunjena obaveza države, zajedno sa neotkupljenim bosanskim šumskim servitutima, ulaze u sklop jednoga važnog šumarsko-privrednog, agrarno-političkog i socijalnog problema, do čijeg će zakonskog rešavanja svakako jednom doći. Takova se pitanja međutim mogu rešavati samo na osnovu punoga poznavanja. Stoga će svrha ovoga rada biti postignuta, ako — pored ostaloga — pruži materijal i olakša svojevremeno zakonsko rešavanje ovoga pitanja.

Pri izrađivanju ovoga rada služio sam se arhivskim podacima, ukoliko su mi bili dostupni kod Direkcija šuma u Zagrebu i Vinkovcima, zatim raznim rešenjima bivših vojnih vlasti, što sam ih tečajem vremena prikupio, a koja su dragocena za poznavanje i objašnjenje ovoga pitanja.

Da bi lakše razumeli prilike i osetili duh vremena, u kome su ova prava postala i razvijala se, izneo sam u zbijenim potezima postanak, razvoj i život bivše Vojne Krajine. Pokušao sam da oživim prošlost, da je približim sadašnjosti i da ova prava prikažem ne kao jedan iskinuti fragmenat, već u vezi sa vremenom i događajima, koji su se razvijali u bivšoj Vojnoj Krajini. Iz izlaganja će se videti, da postoje još neka nedovoljno objašnjena pitanja, naročito u koliko se odnose na prava bivših komuniteta Karlobag, Senj i Bela Crkva. Uzrok je nestašica građe i podataka, do kojih — i pored svih nastojanja — nije bilo moguće doći. Zbog toga se ova izlaganja ne mogu smatrati posve potpunima. Ali i pored toga prikupljena su najvažnija akta i u glavnim potezima predložena ova prava. Manje praznine moći će se popuniti prilikom svojevremenih naročitih istraživanja, koja će trebati provesti zajedno s predradnjama za otkup ovih prava. To ne će zadavati većih poteškoća, jer okvir, u kome se imaju kretati ova ispitivanja, ocrtan je ovom raspravom.

Moram i to naglasiti, da sam se klonio ulaženja u pojedinosti administrativne prirode. To spada u delokrug redovne administracije.

## SADRŽAJ (SOMMAIRE).

	Strana
Uvod . . . . .	3
I. Postanak i razvoj servitutnih prava . . . . .	4
1. Opšti pogledi . . . . .	4
2. Postanak svrha i razvoj vojno-krajiških komuniteta . . . . .	5
3. Šumska privreda u Vojnoj Krajini . . . . .	9
4. Vlasništvo šuma u Vojnoj Krajini . . . . .	10
5. Opšti osvrt na Vojnu Krajinu . . . . .	11
6. Postanak i razvoj servitutnih prava bivših vojno-krajiških komuniteta . . . . .	14
7. Kraljevski reskript od 15. avgusta 1877. . . . .	19
II. Bitnost i obim servitutnih prava . . . . .	23
A. Pravo na sakupljanje leževine i otpatka . . . . .	23
Pravna strana toga prava . . . . .	23
Pojam leževine i otpadaka . . . . .	24
Obim prava na sakupljanje leževine i otpadaka . . . . .	25
B. Servitutna prava na ogrevno i građevno drvo, te na ostale sporedne šumske proizvode	26
Osobna i stvarna kvalifikacija . . . . .	26
Brojno stanje pravoužitnika . . . . .	28
C. Obim servitutnoga prava na ogrevno i građevno drvo, te na sporedna iskorišćavanja	30
1. Ogrevno drvo . . . . .	30
2. Građevno drvo . . . . .	31
Izvršavanje prava drvarenja . . . . .	32
3. Pravo na sporedno iskorišćavanje . . . . .	34
a) Servitutno pravo paše . . . . .	35
b) Servitutno pravo žirovine . . . . .	35
c) Servitutno pravo iskorišćavanja sitnoga drvlja, skupljanja semena i plodova,	35
kopanja korenja i t. d. . . . .	35
Obim i vrednost servitutnog prava sporednih iskorišćavanja . . . . .	35
III. Otkup servitutnih prava . . . . .	36
IV. Dokumenti . . . . .	38
Résumé en français . . . . .	53